МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Косовська В. В.

# ТРАНСФЕРТНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ

Практикум

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти освітньої програми
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Львів
Видавець ФОП Марченко Т. В.

2027

**УДК 339.97**
**К72**

Рекомендовано Науково-методичною радою Національного університету «Львівська політехніка»
(протокол № 10/2026 від 18 листопада 2026 р.)

**Рецензенти:**
**Юлія ПОЛЯКОВА —** доктор економічних наук, професор, декан факультету міжнародних економічних відносин та інформаційних технологій Львівського торговельно-економічного університету;
**Наталія БАСІЙ** — кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри маркетингу Львівського торговельно-економічного університету;
**Олександра ФАРАТ** — доктор економічних наук, професор, професор кафедри підприємництва та екологічної експертизи товарів Національного університету «Львівська політехніка».

К72 **Трансфертне ціноутворення**: практикум / В. В. Косовська — Львів: Видавець ФОП Марченко Т. В., 2027. — 195 с.

**ISBN 978-617-8996-29-1**

У практикумі висвітлено теоретичні та практичні аспекти трансфертного ціноутворення: сутність і методи ціноутворення, діяльність транснаціональних корпорацій, міжнародне регулювання та План дій BEPS, критерії пов'язаності осіб і контрольованих операцій, методи трансфертного ціноутворення, документування та ризики. До кожної теми подано короткий зміст, практичні завдання, задачі, питання для самоперевірки, теми рефератів і тести.

ISBN 978-617-8996-29-1

УДК 339.97
© Косовська В. В., 2027
© Видавець ФОП Марченко Т. В., 2027

## ЗМІСТ

**ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....6**
**ВСТУП.....8**
**1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН.....10**
**2. ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА ЗАВДАННЯ НА САМОСТІЙНУ РОБОТУ.....12**
**РОЗДІЛ 1. ЦІНА ТОВАРУ ТА МЕТОДИ ВИЗНАЧЕННЯ ЦІНИ.....12**
1.1. Короткий зміст теми.....13
1.2. Практичні і ситуаційні завдання.....18
1.3. Задачі.....22
1.4. Перелік питань для перевірки знань здобувачів освіти.....26
1.5. Теми рефератів.....27
1.6. Тести до теми.....27
**РОЗДІЛ 2. ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ.....31**
2.1. Короткий зміст теми.....32
2.2. Практичні і ситуаційні завдання.....37
2.3. Перелік питань для перевірки знань здобувачів освіти.....40
2.4. Теми рефератів.....41
2.5. Тести до теми.....42
**РОЗДІЛ 3. СУТНІСТЬ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ.....45**
3.1. Короткий зміст теми.....46
3.2. Практичні і ситуаційні завдання.....50
3.3. Перелік питань для перевірки знань здобувачів освіти.....54
3.4. Теми рефератів.....55
3.5. Тести до теми.....56
**РОЗДІЛ 4. ПЛАН BEPS І МІЖНАРОДНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕГУЛЮВАННЯ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ.....59**
4.1. Короткий зміст теми.....60
4.2. Практичні і ситуаційні завдання.....65
4.3. Перелік питань для перевірки знань здобувачів освіти.....69
4.4. Теми рефератів.....69
4.5. Тести до теми.....70

**РОЗДІЛ 5. ПОВ'ЯЗАНІ ОСОБИ: СУТНІСТЬ, КРИТЕРІЇ ТА ВИДИ ПОВ'ЯЗАНОСТІ.....73**
5.1. Короткий зміст теми.....74
5.2. Практичні і ситуаційні завдання.....77
5.3. Задачі.....81
5.4. Перелік питань для перевірки знань здобувачів освіти.....86
5.5. Теми рефератів.....87
5.6. Тести до теми.....88
**РОЗДІЛ 6. КОНТРОЛЬОВАНІ ОПЕРАЦІЇ: СУТНІСТЬ, КРИТЕРІЇ ВИЗНАННЯ ТА ПОДАТКОВІ НАСЛІДКИ.....91**
6.1. Короткий зміст теми.....92
6.2. Практичні і ситуаційні завдання.....96
6.3. Задачі.....99
6.4. Перелік питань для перевірки знань здобувачів освіти...103
6.5. Теми рефератів.....104
6.6. Тести до теми.....104
**РОЗДІЛ 7. МЕТОДИ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ.....108**
7.1. Короткий зміст теми.....109
7.2. Практичні та ситуаційні завдання.....114
7.3. Перелік питань для перевірки знань здобувачів освіти...117
7.4. Теми рефератів.....118
7.5. Тести до теми.....118
**РОЗДІЛ 8. ТРАНСФЕРТНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ В ОКРЕМИХ ВИДАХ КОНТРОЛЬОВАНИХ ОПЕРАЦІЙ. ВИДИ КОРИГУВАНЬ.....122**
8.1. Короткий зміст теми.....123
8.2. Практичні і ситуаційні завдання.....128
8.3. Перелік питань для перевірки знань здобувачів освіти...131
8.4. Теми рефератів.....132
8.5. Тести до теми.....133
**РОЗДІЛ 9. ДОКУМЕНТАЦІЯ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ: ТРИРІВНЕВА СТРУКТУРА ДОКУМЕНТАЦІЇ ТА ЗВІТНОСТІ.....137**
9.1. Короткий зміст теми.....138
9.2. Практичні і ситуаційні завдання.....143
9.3. Перелік питань для перевірки знань здобувачів освіти...146
9.4. Теми рефератів.....147

9.5. Тести до теми.....148
**РОЗДІЛ 10. РИЗИКИ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ: ВИЯВЛЕННЯ, ОЦІНКА ТА УПРАВЛІННЯ.....152**
10.1. Короткий зміст теми.....153
10.2. Практичні і ситуаційні завдання.....158
10.3. Перелік питань для перевірки знань здобувачів освіти.....161
10.4. Теми рефератів.....162
10.5. Тести до теми.....163
**ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ВИСТАВЛЯННЯ БАЛІВ ТА ОЦІНОК.....167**
**ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.....169**
**ГЛОСАРІЙ.....171**
**СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....191**

## ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

***ДПС*** – Державна податкова служба України

***ЄДР*** — Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань

***ЄС*** — Європейський Союз

***КАС*** — Кодекс адміністративного судочинства України

***КІК*** – контрольована іноземна компанія

***КО –*** контрольовані операції

***МГК*** – міжнародна група компаній

***ОЕСР*** – Організація економічного співробітництва та розвитку

***ООН*** – Організація Об'єднаних Націй

***ПДВ*** – податок на додану вартість

***ПКУ***- Податковий кодекс України

***ПНЦ*** – метод порівняльної неконтрольованої ціни

***ПнВК*** – податок на виведений капітал

***ТНК*** – транснаціональна корпорація

***ТЦ*** – трансфертне ціноутворення

***APA (Advance Pricing Agreement)*** – угода про попереднє узгодження ціноутворення

***BEPS (Base Erosion and Profit Shifting)*** – розмивання бази оподаткування та виведення прибутку з-під оподаткування

***Big Data TP*** – система автоматизованого ризик-аналізу контрольованих операцій ДПС (ТР – transfer pricing)

***CbCR (Country-by-Country Report)*** – звіт у розрізі країн міжнародної групи компаній

***CbC MCAA (Multilateral Competent Authority Agreement)*** – Багатостороння угода компетентних органів про автоматичний обмін звітами в розрізі країн

***CPM (Cost Plus Method)*** – метод «витрати плюс»

***CPM (Comparable Profits Method)*** – метод зіставних прибутків (США)

***CUP (Comparable Uncontrolled Price)*** – метод порівняльної неконтрольованої ціни

***CUT (Comparable Uncontrolled Transaction)*** – метод зіставних неконтрольованих операцій (для роялті)

***FAR (Functions, Assets, Risks)*** – функціональний аналіз (функції, активи, ризики)

***ICAP (International Compliance Assurance Programme)*** – міжнародна програма ОЕСР спільної оцінки податкових ризиків

***MAP (Mutual Agreement Procedure)*** – процедура взаємного узгодження

***MLI (Multilateral Instrument)*** – Багатостороння конвенція щодо виконання заходів, які стосуються угод про оподаткування, для протидії BEPS

***NCP (Net Cost Plus)*** – чиста рентабельність витрат

***PPT (Principal Purpose Test)*** – тест основної мети

***PSM (Profit Split Method)*** – метод розподілення прибутку

***ROA (Return on Assets)*** – рентабельність активів

***ROS (Return on Sales)*** – чиста рентабельність продажів

***RPM (Resale Price Method)*** – метод ціни перепродажу

***TNMM (Transactional Net Margin Method)*** – метод чистого прибутку

***UTPR (Undertaxed Profits Rule)*** – правило недооподаткованих прибутків

# ВСТУП

Сучасні умови функціонування національної та світової економіки характеризуються поглибленням глобалізаційних процесів, розширенням міжнародної торговельно-економічної співпраці, розвитком транснаціональних корпоративних структур та ускладненням механізмів фінансово-господарських взаємовідносин між суб'єктами підприємництва. За таких обставин особливої актуальності набувають питання формування економічно обґрунтованих цін у взаєморозрахунках між пов'язаними особами, забезпечення прозорості господарських операцій, ефективного управління фінансовими потоками та дотримання податкового законодавства. Важливим інструментом регулювання зазначених процесів є трансфертне ціноутворення, яке спрямоване на забезпечення відповідності умов контрольованих операцій ринковим умовам та запобігання неправомірному переміщенню прибутку між суб'єктами господарювання.

Формування та розвиток системи трансфертного ціноутворення в Україні здійснюються з урахуванням міжнародних стандартів і рекомендацій Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), зокрема положень Плану дій BEPS (Base Erosion and Profit Shifting), спрямованого на протидію розмиванню податкової бази та виведенню прибутку з-під оподаткування. Імплементація міжнародних підходів у національне законодавство зумовлює необхідність поглибленого розуміння принципів, методів та інструментів трансфертного ціноутворення, а також набуття практичних навичок їх застосування у діяльності сучасних підприємницьких структур.

У цьому контексті вивчення дисципліни «Трансфертне ціноутворення» є важливою складовою професійної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Опанування дисципліни передбачає формування знань щодо економічної сутності трансфертних цін, особливостей здійснення контрольованих операцій, застосування принципу «витягнутої руки», методичних підходів до визначення відповідності цін ринковому рівню, а також порядку

податкового контролю та документального супроводу таких операцій.

Практикум з дисципліни «Трансфертне ціноутворення» розроблено з метою поглиблення теоретичних знань здобувачів освіти та формування практичних умінь і навичок щодо застосування основних принципів, методів та інструментів трансфертного ціноутворення у сфері підприємництва та торгівлі. Навчальне видання спрямоване на систематизацію навчального матеріалу, закріплення теоретичних положень, розвиток аналітичного мислення та набуття досвіду розв'язання практичних завдань, пов'язаних із визначенням умов контрольованих операцій, обґрунтуванням рівня трансфертних цін, проведенням функціонального та порівняльного аналізу, оцінюванням податкових ризиків.

Структура практикуму передбачає поєднання теоретичних положень із практичними, розрахунковими та ситуаційними завданнями, що дає змогу наблизити навчальний процес до реальних умов функціонування підприємницьких структур. Виконання запропонованих завдань сприятиме розвитку здатності здобувачів освіти аналізувати економічні процеси, обґрунтовувати управлінські рішення, використовувати нормативно-правову та інформаційно-аналітичну базу, а також застосовувати отримані знання під час дослідження зовнішньоекономічної діяльності підприємств.

Практикум може бути використаний під час проведення практичних занять, організації самостійної роботи, підготовки до поточного та підсумкового контролю знань, а також для поглиблення фахової підготовки майбутніх фахівців у сфері підприємництва та торгівлі. Його матеріали покликані сприяти формуванню професійних компетентностей, необхідних для аналізу та оцінювання трансфертних операцій, ухвалення економічно обґрунтованих рішень і застосування сучасних підходів до ціноутворення в умовах міжнародної економічної інтеграції.

Навчальне видання

В. В. Косовська

# ТРАНСФЕРТНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ

*Практикум*

Формат 60×84/16. Папір офсетний. Друк цифровий.
Гарнітура PT Serif. Умовн. друк. арк. 11,33.

Видавець Марченко Т. В.
м. Львів-53, 79053, Україна, тел.: +38 (050) 370-19-57
e-mail: magnol06@ukr.net
https://magnolia.lviv.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції:
серія ДК № 6784 від 30.05.2019 року,
видане Державним комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення України.

Надруковано у друкарні видавця Марченко Т. В.